

til No med, at, naar kun Autoriteterne fatte deres Stempel paa en eller anden Institution eller Lærestanstalt, saa var denne god, og saa kunde man have Tilltro til den; det er Folket i sin Helhed kommet langt ud over, det siger: Vi ere selv Dommere, vi kunne bedst skjønne, hvad en Skole kan udrette. Men selv om nu den høie Minister mente, at han kunde tage Hensyn til en saadan Indberetning, saa tør jeg nok anse det for rigtigt, at den udsendte Inspektør har kun været ved ganske faa Højskoler, og jeg tror endvidere med Sikkerhed at kunne sige, at han har været paa en Højskole, hvor han har udtalt sin Tilfredshed, og den har dog alligevel været mellem dem, der ere bleve haardest medtagne ved Uddelingen, idet den kun har faaet Noget over 70 Ø. for hver Elev. Og naar man atter henviser til, om det ikke kan siges, at disse Skoler ere for ensidige i deres Undervisning, — det er en Anse, som tidt er rejst, — saa er der netop i Dag blevet omdelt et lille Skrift paa vore Pladser, som jeg er glad ved at have faaet netop i dette Øieblik, thi det viser, at ved en af de Skoler, der ere bleve ramte allerhaardest af Ministerens Uddeling, nemlig Emdrupborg, er Undervisningen alsidig, om den ellers noget Sted er det. Det vil Enhver, der vil tage dette Skrift og se de mange Fag, som der der undervises i, erkjende. Jeg kan altsaa for mit Vedkommende ikke være med til at stemme for Tilskudet til Højskolerne efter den Uddeling, der har fundet Sted i de senere Aar, og jeg vil rette det alvorslige Spørgsmaal til det ærede Finantsudvalg, om det ikke maatte finde sig foranlediget til paany at gjennemgaa den Liste, der viser, paa hvilken Maade Ministeren har foretaget denne Uddeling, og naar det har gjennemgaaet den, da at stille Ændringsforslag om at stryge det hele Beløb. Naar jeg siger „stryge“, mener jeg dermed, at Beløbet skulde lægges til den Sum, der uddeles til fattige Højskoleelever. Ja, jeg vil gaa et Skridt videre, jeg vil opfordre det ærede Udvalg til endogjaa at forhøje denne Sum; det forekommer mig, at der kan være al Anledning dertil. Der er en Yttring, og det en Yttring, som tidt summer os om Ørerne fra de Herrer der vore ved Binduet, at det, vi trænge til, er til virkelig Dplysning. Nu siger jeg: Bille de Herrer da ikke hjælpe med til at gjøre Noget for at hjælpe saa mange som muligt af Folket rundt omkring til at faae en saa god Dplysning som muligt. De Herrer kunne ikke negte, at naar de se hen paa Højskolerne og det Antal Elever, der besøge disse, at der maa være en Trang og det en stor Trang til Dplysning i det store Folk, og da siger jeg: Bille De da ikke hjælpe den ufornuende Del af Folket, der ikke kan bestride Omkostningerne ved Opholdet paa en Højskole, — og det er ikke nogen ringe Del af Folket, — hertil. Der er saa meget mere Grund til at gjøre dette, som vi jo ellers offre meget store Summer paa Andres

Undervisning. I den af Finantsudvalget afgivne Betænkning se vi, at hver eneste Elev paa Latin-skolerne koster i Gjennemsnit Staten 5,000 Kr. om Aaret, og vi se endvidere, at enhver Elev paa Latin-skolerne eller de lærde Skoler, inden han bliver færdig, omtrent koster Staten 7,000 Kr. eller, for at være nysgagtig, 6,921 Kr. Kunde der da virkelig ikke, som det forekommer mig, naar vi have Raad til at give saa mange Penge til denne Undervisningsgren, være Grund til at give lidt mere til de fattige Elever, som ville besøge Højskolerne, saa meget mere, som man jo fra anden Side raaber paa, at Statskassen bugner af Penge. Den Sum, der nu anvendes, er efter min Mening altfor lille; thi det nytter ikke, naar der er en fattig Kjenestekarl eller Hige, der søler Trang til at komme paa en Højskole, at sige til dem: Vi ville give Dig Halvdelen eller Trediedelen af, hvad Du kan være der for, det nytter ikke, og derfor maa Mange sige Nei, og lade være at søge de Understøttelser, der blive uddelte til fattige Højskoleelever, thi den Sum, de kunne faae, er ikke tilstrækkelig. Skal en saadan Understøttelse have en virkelig Betydning, maa der udredes en saadan Sum, at de kunne være paa Højskolen for denne, f. Ex. en 30 Kroner om Maanedens, og det forekommer mig, at det er en Sag, som man let kan ordne. Jeg skal da slutte min Udtalelse med denne Genstilling til det ærede Udvalg. Jeg har imidlertid det Haab, at skulde Udvalget ikke ville gjøre noget Skridt i den af mig antydede Retning, at der da er saa mange Medlemmer i Salen, der ville vide at gjøre det, og jeg for mit Vedkommende vil gjøre Alt, hvad jeg kan for, at det kan komme til en Afstemning paa det af mig omtalte Punkt. Jeg kan ikke stemme for dette Tilskud, men jeg tilraader, at det bliver strøget og lagt til den Sum, som udredes til fattige Højskoleelever, og jeg vilde meget ønske, at det var muligt, at denne Sum blev en Del forhøjet. Jeg vil kun tilføje lige overfor de ærede Herrer, at man taler saa tidt om at gjøre Alt for at bevare vor Selvstændighed; efter min Mening er et af de bedste Midler dertil at sørge for, at Folket faar Del i en virkelig og sand Livsoplysning; thi kan der komme ud iblandt Folket en virkelig Dplysning og Dannelse, saa kommer der Liv, Kraft og Dygtighed hos Folket, og der virkelig Dplysning, saa har jeg den Tro, at det Folk skal nok blive ved at bestaa; den er i alt Fald for mig et bedre Baaben og et bedre Middel til Selvstændighed, end de mange riflede Kanoner og store Fæstninger.

Sagb: Jeg skal ikke optage Forhandlingen om den Sag, som den ærede sidste Taler bragte paa Bane, da jeg ikke ønsker at sætte Linten til det Sprængstof, som Finantsloven indeholder, og jeg skal derfor i det Besættelige afvisesere ved, hvad den ærede Ordfører for Finantsudvalgets